

László Hortobágyi (Hortator):
Hapax Legomenon
(2023)

The ritual alienation of many cultures does not extend to the prohibition of the use of the organ because they did not use the instrument, but two certainly do: the *Muslim* and the *Eastern-Orthodox* rituals (except once when the organ was brought to *Moscow* during the reign of *Ivan the Terrible*).

Since, in my opinion, man's symbolic alienation is also manifested in the creation of rituals and music, for me there is no ideological difference between them, because behind them all lies the same metaphysical multiple: to conquer reality. (But to clinging the '*Veil of Maya*').

Here, the common root of cultures across space and time is none other than the millennia-old distillation-extracts of human misery, which binds together these seemingly alien and familiar human worlds and the millennia-old and common artistic techniques of liberation from it like a thread of *Ariadne*.

Some few examples : the Byzantine '*irmologion*', the medieval Tibetan *japa* sequences, the '*taqasim*' improvisation of Mediterranean, the Karoling '*Planctus*', the Sunda Island '*karawitan*', the *Melakarta* sound system in Karnataka music, or the Javanese '*pathet*', the Old Russian *Kontakion*, the Japanese *Gagaku* or the Korean '*jeongjae*' and the *A. Cavaille Coll* (1811-1889), a French master organ builder, has hundreds of stops, they have the same "*meaning*" behind them. Whether one is a tempered system, another a twenty-two degree Hindu scale, a third a Byzantine-Russian '*octoekhos*', or a Persian '*dastgah*', is only a matter of cultural anthropological packaging.

Therefore, the virtual presence of the organ of ancient origin (*hydraulos*) like as a **Hapax Legomenon**, may be justified, where the multi-register organ is nothing but an orchestrated architectonic reconstruction of an alienated and symbolic metaphysical social structure with an expressive potential beyond human scale. This ranges from the dual circus organs of Nero Emperor, the double circus organs that drowned out the screams of pitch-smeared and flaming Christians, or the harmonium players performing Bach's chorale preludes in the KZ camps, to The (Philadelphia) Wanamaker Grand Court Organ at Macy's, the great organ of the Temple of Consumption, and perhaps the use of the organ, which also functions on Captain Nemo's Nautilus, will appear on future wormhole galactic spaceships.

Miután nem alkalmazták a hangszert, sok kultúra rituális elidegenedése nem terjed ki az orgona használatának tiltására, de kettő biztosan igen : ezek pedig az iszlámhoz kapcsolódó mohamedán illetve pravoszláv rituálék. (kivéve amikor Rettegett Iván uralkodása során orgonát hoztak Moszkvába).

Mivel véleményem szerint az ember szimbolikus elidegenedése a rituálék és a zene létrehozásában is megnyilvánul, ezért számomra nincs ideológiai különbség e transzcendens nézetek között, mert mindegyik mögött ugyanaz a metafizikai többszörös áll: a valóság legyőzése. (miközben ragaszkodnak „Maya fátylához”).

Itt a kultúrák téren és időn átívelő, közös gyökere nem más, mint az emberi nyomorúság évezredes párlata, amely *Ariadné* fonalaként köti össze e látszólag idegen-ismerős, emberlaktavilágokat és az abból való szabadulás évezredes és közös művészet-technikáit.

Néhány kevéske példa : a bizánci '*irmologion*', a középkori tibeti *japa*-szekvenciák, a "*taqasim*" a Közel-Keleten elterjedt improvizációs technika, a Karoling '*Planctus*', a Sunda szigeti '*karawitan*', a *Melakarta* hangrendszere a *Karnataka* zenében, avagy a jávai '*pathet*', az ó-orosz *Kontakion*, a japán *Gagaku* avagy a koreai '*jeongjae*' és az A. *Cavaille Coll* (1811-1889) francia orgonaépítő mester több száz regiszteres orgonája, ugyanaz szől mögöttük. Hogy az egyik temperált rendszer, a másik pedig huszonkét fokú hindu skála, harmadik pedig egy bizánci-orosz '*oktoékhosz*', vagy perzsa '*dastgah*', az már csak egy kultúrantropológiai csomagolás.

Ezért lehet jogos egy antik eredetű orgona (*hydraulos*) virtuális jelenléte, mint ***Hapax Legomenon***, ahol a sokregiszteres orgona nem más mint egy elidegenedett és szimbolikus metafizikai társadalmi felépítmény meghangszerelt architektonikai rekonstrukciója, az emberi léptéket meghaladó potenciállal.

Ez a használati mód Nero császár, a szuokkal bekent és lángoló keresztények sikoltásait elnyomó kettős cirkuszi orgonáitól, vagy a KZ lágererekben Bach korálelőjátékait előadó harmonium játékosaitól végül a fogyasztás templomában megszólaló The (philadelphiai) Wanamaker Grand Court Organ at Macy's nagyorgonáig terjed, s talán Nemo kapitány Nautilusán is funkcionáló orgona használata is megjelenik a jövőbeli féregjáró galaktikus űrhajókon.
